

21.9.2009

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto

oikeusministerio@om.fi

Ensi- ja turvakotien liiton lausunto oikeusministeriön Pahoinpitelyrikos läheissuhteissa ja työpaikalla. Työryhmämietintö 2009:11.

Ensi- ja turvakotien liitto pitää tärkeänä perhe- ja läheissuhteissa tapahtuvien lievien pahoinpitelyjen erityispiirteiden, kuten teon toistamisen, huomioimista nykyistä paremmin rikoslain pahoinpitelysäännöksissä.

Mietintö sisältää useita kannatettavia ehdotuksia. Ensi- ja turvakotien liitto haluaa kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin:

Lapsiin ja nuoriin kohdistuva lievä pahoinpitely perhe- ja läheissuhteissa

Ensi- ja turvakotien liitto on valtakunnallinen lastensuojelujärjestö, joka tukee monin eri toimintamuodoin vanhemmuutta ja lisää turvallisuutta sekä väkivallattomuutta perheenjäsenten välillä.

Esityksen mukaan pahoinpitelyä ei jatkossa pidettäisi lievänä, jos teko kohdistuu alle 18-vuotiaaseen henkilöön, joka on tekijästä erityisen riippuvaisessa asemassa tai läheisessä suhteessa. Ensi- ja turvakotien liitto kannattaa esitystä. Esitys parantaa lapsen rikosoikeudellista suojaa läheissuhteissa tapahtuvaa väkivaltaa vastaan. Liitto pitää hyvänä esitystä, että lapsiin kohdistuvissa teoissa huomioidaan myös perheen ulkopuoliset luottamusasemassa olevat kasvattajat.

Ensi- ja turvakotien liitto kannattaa esitystä alaikäiseen kohdistuvan teon arvioimiseksi osin ankarammin kuin vastaavaa aikuiseen kohdistuvaa tekoa. Teon arvioimiseen pahoinpitelyksi riittää esityksen mukaan yksikin lievä pahoinpitely, jos se kohdistuu alle 18-vuotiaaseen ja on läheissuhteissa tapahtuvaa.

Mietinnössä kiinnitetään aiheellisesti huomiota väkivallan kokijoina mutta myös läheissuhteissa tapahtuvan väkivallan todistajina oleviin lapsiin. Ensi- ja turvakotien liitto pitää tätä erittäin tärkeänä asiana, koska uhan, turvattomuuden ja pelon ilmapiiri vaikuttaa koko perheeseen. Mietinnössä nostetaan esiin lastensuojeluilmoituksen tekemisen tärkeys myös silloin kun väkivalta ei kohdistu suoraan lapsiin.

Ensi- ja turvakotien liitto korostaa varhaisen puuttumisen merkitystä väkivallan ehkäisemisessä ja väkivallan kierteen katkaisemisessa. Esimerkiksi perusterveydenhuolto, neuvolat, lasten päivähoito, koulut ja harrastuspaikat ovat avainasemassa havaitsemaan lapsiin kohdistunutta ja perheenjäsenten välistä väkivaltaa ja kaltoinkohtelua.

Puolisoon kohdistuva lievä pahoinpitely

Perhe- ja lähisuhdeväkivalta tapahtuu pitkäkestoisessa ihmissuhteessa, jossa väkivallan kokija on usein tekijästä riippuvainen ja näin ollen erityisen haavoittuvainen. Perhe- ja lähisuhdeväkivallalle on ominaista toistuvuus ja uusiminen.

Esityksessä nostetaan teon kohderyhmän ohella huomioon tilanteiden erityispiirteet, joiden vuoksi lieväkin pahoinpitely läheissuhteessa on erityisen moitittavaa verrattuna vastaavaan tekoon muussa tilanteessa. Ensi- ja turvakotien liitto kannattaa tätä tavoitetta.

Ensi- ja turvakotien liitto kannatta esitystä, joka tuo nykyisin lieväksi pahoinpitelyksi arvioitavat läheissuhteissa tapahtuneet teot aiempaa paremmin syyteoikeuden piiriin. Muutos edellyttää samalla tapahtumien laajempaa selvittämistä mm. kotihälytysten yhteydessä sekä esitutkinnan tekemistä vaikka asianomistaja ei esittäisi rangaistusvaatimuksia.

Valtaosa perhe- ja lähisuhdeväkivallasta ei tule viranomaisten tietoon. Ensi- ja turvakotien liitto kannattaa muutoksia, jotka voivat tuoda jatkossa perhe- ja lähisuhdeväkivallan jo varhaisessa vaiheessa näkyväksi ja viranomaisten tietoon. Väkivaltaan tulee puuttua aktiivisesti kaikkia väkivallan osapuolia avun saantiin ohjaten. Liitto haluaa korostaa kansalaisjärjestöjen kokemusta ja ammattitaitoa väkivaltakierteen katkaisemiseksi. Ensi- ja turvakotien liitolla ja sen jäsenyhdistyksillä on kokemusta väkivaltailmiöstä ja väkivallan eri osapuolien kanssa työskentelystä 30 vuosikymmenen ajalta.

Ensi- ja turvakotien liitto tekee työtä väkivallan ylisukupolvisuuden katkaisemiseksi. Ehdotetut muutokset korostavat läheissuhteissa tapahtuneiden lievien pahoinpitelyjen moitittavuutta. Tämä voi osaltaan auttaa rikoskierteen katkaisemisessa. Liitto pitää hyvänä, että rikoksen uhrien asema paranee virallisen syytteen alaiseksi saattamisen kautta.

Lievä pahoinpitely työpaikalla

Ensi- ja turvakotien liitto pitää erittäin tärkeänä asiakasta palvelleeseen tai tämän asiaa käsitelleeseen henkilöön kyseisen työtehtävän vuoksi kohdistetun lievän pahoinpitelyn säätämistä virallisen syytteen alaiseksi teoksi. Liitto kannattaa esitystä, jonka mukaan työnantajalla on oikeus ja velvollisuus tehdä rikosilmoitus, jos väkivalta kohdistuu työntekijään.

Ensi- ja turvakotien liitto haluaa kiinnittää huomiota esityksestä tehdyn eriävän mielipiteen esiin nostamia vaikutuksiin. Liiton mielestä on tärkeää, että syyte voidaan nostaa myös silloin, kun rikos kohdistuu työntekijään, joka ei ole välittömässä kontaktissa asiakkaaseen.

Huomiona Ensi- ja turvakotien liitto haluaa mainita, että esityksessä käytetään termiä läheissuhdeväkivalta. Liitto on käyttänyt usean vuoden ajan käsitettä perhe- ja lähisuhdeväkivalta kuvaamaan samaa asiaa.

Ritva Karinsalo
toimitusjohtaja
Ensi- ja turvakotien liitto

